

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ**

На сьогоднішній день в умовах, що склалися в господарській діяльності більшості підприємств, виникає необхідність побудови ефективної системи контролю за діяльністю підприємства, здатної призвести до підвищення ефективності діяльності. Найефективнішою системою внутрішнього контролю виступає внутрішній аудит.

Необхідність організації і впровадження внутрішнього аудиту на підприємствах досліджували та описували такі відомі вчені, як Ф.Ф. Бутинець, Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча, Н.І. Дорош, М.С. Пушкар, Н.С. Петренко, О.В. Сметанко, І.Я. Максименко, А.Є. Чуєнков, В.Ф. Максимова, Л.О. Сухарева та ін.

Під внутрішнім аудитом слід розуміти досить широке поняття, в практичній діяльності якого виокремлюють такі види внутрішнього аудиту як аудит фінансової звітності; аудит на відповідність та операційний аудит.

Важливим питанням організації внутрішнього аудиту на підприємстві будь-якої форми власності є, з одного боку, побудова раціональної структури апарату управління, а з іншого – застосування відповідної організаційної форми. Це може бути як створення служби внутрішнього аудиту всередині підприємства, так і укладання угоди на надання послуг з питань, що стосуються внутрішнього аудиту незалежними аудиторськими фірмами (аутсорсинг).

До переваг застосування аутсорсингу можна віднести високу якість проведеної перевірки, професіоналізм аудиторів, що здійснюватимуть перевірку, своєчасність одержання інформації, незалежність висловленої думки, зменшення витрат на утримання служби внутрішнього аудиту, оновлення програмного забезпечення, надійність в одержаних результатах.

Існує і третій варіант, тобто взяття на роботу спеціалізованих працівників для виконання певних завдань, які не в змозі виконати власні працівники підприємства. Така форма організації добре відома, як аутстафінг.

Роботу служби внутрішнього аудиту необхідно організовувати таким чином, щоб її результати об'єктивно відображали діяльність структурного підрозділу, що перевіряється, та були зрозумілими для всіх користувачів цієї інформації. Тому при організації внутрішнього аудиту потрібно слідувати принципам: спеціалізації, пропорційності, паралельності, безперервності та ритмічності. Дотримання зазначених принципів є фундаментальною основою побудови дійової системи внутрішнього аудиту на вітчизняних підприємствах. Поруч з цим варто зазначити, що незалежно від обраної організаційної форми внутрішній аудит має здійснюватися в чітко визначеній послідовності:

Перший етап – визначення основних цілей, на якому здійснюється визначення стратегічних цілей, тобто керівник служби внутрішнього аудиту проводить діагностику фактичного стану справ у різних напрямках діяльності

підприємства, аналізує результати попередніх внутрішніх перевірок. Для визначення пріоритетних напрямів контролю керівник служби внутрішнього аудиту проводить консультації з вищим керівництвом підприємства.

Другий етап – планування. Суть планування зводиться до визначенні основних строків виконання внутрішнього аудиту, його виконавців, необхідних технічних засобів, оцінювання аудиторського ризику та формування меж суттєвості, складанні плану та програми внутрішнього аудиту.

Третій етап – проведення перевірки. Основний етап перевірки, на якому внутрішній аудитор перевіряє бухгалтерські документи, використовуючи заплановані методи, прийоми. Зібрана внутрішнім аудитором інформація повинна бути належним чином відображена в його робочих документах. Йому надається право самостійно приймати рішення щодо методики та правил ведення робочих документів.

Четвертий етап – узагальнення одержаної інформації. Внутрішній аудитор оцінює зібрану в процесі перевірки інформацію згідно з встановленими критеріями, внутрішніми положеннями та інструкціями підприємства, нормативно-правими актами, порівнює виявлені помилки та порушення зі встановленим ним рівнем суттєвості.

П'ятий етап – формування висновків на основі одержаної інформації. Аудитор складає аудиторський звіт, розробляє необхідні рекомендації та пропозиції та повідомляють вище керівництво підприємства про отримані результати.

Шостий етап – контроль за усуненням виявлених недоліків та виконанням рекомендацій.

Формування оптимальної структури внутрішнього аудиту на підприємстві не гарантує стрімкого збільшення ефективності діяльності підприємства, але поруч з цим в цілому зменшує прорахунки та помилки у веденні обліку та у роботі персоналу підприємства. Система внутрішнього аудиту слугує, свого роду, стимулом працювати чесно. Отже система внутрішнього аудиту на підприємстві за умови дотримання зазначених вимог щодо її організації та послідовності здійснення самого процесу перевірки є гарантією запобігання незаконним діям персоналу підприємства та зниження ризику прийняття недоцільних та неефективних управлінських рішень вищим керівництвом.